

CĂTĂLIN BĂLUȚ

CATALOG DE ARTĂ SACRĂ

Pictură Murală

*Catalog tipărit cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului Părinte IRINEU,
Arhiepiscop al Alba Iuliei.*

Foto:

Irinel Cîrlănuș

Cătălin Băluț

Concepție grafică:

Cătălin Băluț

Text:

Cătălin Băluț

Coperta 1, 4:

Cătălin Băluț - „*Peștele Serafim*”, Desen în tuș pe hârtie

Coperta 2:

Cătălin Băluț - Vedere din interiorul Catedralei

Arhiepiscopale „Sfânta Treime”, Arad.

Turla Centrală și Pandantivii - Frescă - *Imagine de ansamblu*. Frescă 2018

Coperta 3:

Cătălin Băluț - Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv.

Maxim Mărturisitorul”, din cadrul Facultății de Teologie

Ortodoxă „Ilarion Felea” - Arad

„*Încredințarea lui Toma*” - Frescă 2021 - *Detaliu*

Tipar:

Tipo-Rex, Alba Iulia, 2021

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României**BĂLUȚ, CĂTĂLIN****Catalog de artă sacră : pictură murală / Cătălin Băluț.**

- Alba Iulia : Reîntregirea, 2021

ISBN 978-606-509-494-9

Prefață

Sunt născut în anul 1972, în localitatea Roman din județul Neamț. Am urmat cursurile Facultății de Arte Plastice „Luceafărul” între anii 1997-2002 urmându-le, apoi, timp de un an pe cele ale Facultății de Arte Decorative și Design din cadrul UNArte București, prin programul de Studii Aprofundate. Profesorii ce i-am întâlnit în acei ani au fost un sprijin permanent în căutările mele artistice. Petru Lucaci, Ion Grigore, Marilena Preda Sânc și Viorel Grimalschi sunt cei mai importanți oameni de la care am primit nenumărate sfaturi și păreri sincere, lucruri ce m-au ajutat foarte mult.

Primii pași pe tărâmul artei murale i-am făcut în 1993 când, după terminarea armatei, mi s-a propus o colaborare cu o echipă de pictori restauratori ce lucrau la refacerea unor plafoane decorate din interiorul Muzeului de Istorie și Bibliotecii Municipale din Roman. Am acceptat cu bucurie invitația coordonatoarei Annamaria Baci, acest moment reprezentând și debutul meu în pictura murală. Continuând activitatea ca ucenic, am ajuns și pe șantierele ei de resturare pictură bisericească. Aici am început să deslușesc ceea ce avea să fie mai apoi un drum dedicat, aproape în exclusivitate, icoanei.

Alegerea profesiei de pictor nu a avut o justificare în sine. Am fost din totdeauna un observator al lumii din jur. Nu am putut rămâne indiferent la ceea ce se întâmpla în preajma mea. Artele, în toată complexitatea lor, sunt un mijloc de comunicare. Prin intermediul lor oamenii pot transmite stări personale; mesaje de revoltă, bucurie, melancolie, credință, speranță, etc.

Oficial, mi-am început activitatea odată cu atestarea primită din partea Comisiei de Pictură Bisericească a Patriarhiei Române, președinte fiindu-i la acea vreme Preasfințitul Părinte VINCENTIU Ploieșteanul, Episcopul Sloboziei și Călărașilor. El m-a muștră dar și încurajat, girul ce mi l-a oferit atunci fiind cadrul în care am putut să mă dezvolt.

Dorința permanentă a fost să găsesc o rezolvare personală pentru compozițiile, desenul de sinteză și modelajul personajelor religioase ce le pictam. Am cautat, ca oricine are la bază pictura de șevalet, să „reinventez roata”. Bineînțeles că nu este un lucru ușor.

Cunosc colegi care au reușit să dea picturii religioase note personale, cu aer de nou. Îi apreciez și mă bucur să le urmăresc rezultatele. Eu, însă, după foarte multe încercări, am revenit la maeștrii athoniți. Așa am ales să includ în acest „Catalog” două lucrări, opute ca abordare și foarte diferite ca dimensiune de desfășurare a planului iconografic. Pe de o parte, Catedrala „Sfânta Treime” din Arad, în care elementele de noutate compozițională sunt întâlnite la tot pasul iar de cealaltă parte, „Capela Facultății de Teologie Ortodoxă”, tot din Arad, a cărei structură densă urmărește îndeaproape rezolvările maeștrilor de odinioară. Aceasta din urmă, cu o suprafață de numai 240 mp, aduce într-un echilibru surprinzător tot ceea ce oferă Catedrala pe suprafața ei pictată de peste 6000 mp. Fiecare dintre aceste două lăcașuri de cult îi bucură pe cei ce se închină sub bolțile lor, una oferind sentimentul de măreție și strălucire iar cealaltă liniștea tainică a locului de închinăciune pentru sufletul smerit. Fiecare din cele două biserici devine loc de poposire și de rugăciune, oameni diferiți în ceea ce îi sensibilizează fiind aduși pe o singură linie de trăire și dragoste întru Hristos.

În tot acest demers un rol foarte important l-a avut și beneficiarul acestor lucrări, susținându-mi cu mare încredere propunerile ce au fost depuse pentru a fi analizate și mai apoi transpuse pe pereții celor două biserici. Îi mulțumesc, așadar, Înaltpreasfințitului Părinte TIMOTEI, Arhiepiscopul Aradului, Cel ce cu blândețe m-a încurajat să fac tot ce pot mai bine pentru sufletul eparhiei ce o păstorește.

În aceeași măsură îi datorez mulțumiri Preasfințitului Părinte GURIE, Episcopul Devei și Hunedoarei, la al cărui îndemn am făcut acest pas de a edita o primă parte a rezultatelor activității mele. Cu siguranță că în scurt timp voi putea găsi răgazul de a pune într-un alt catalog imagini din bisericile pictate în Eparhia Preasfinției sale, una dintre acestea fiind biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Panteonul Moșilor, localitatea Țebea, județul Hunedoara.

Aceleași mulțumiri aduc și Înaltpreasfințitului Părinte IRINEU, Arhiepiscopul Alba Iuliei, ce mi-a îngăduit să împărtășesc prin intermediul Editurii Reîntregirea, aceste părți ale existenței mele vocaționale. Toate aceste icoane am dorit să fie împărtășite oamenilor, iar prin intermediul editurii păstorite de Înaltpreasfințitul Părinte IRINEU, a devenit posibilă această publicație.

Cu toate câte sunt și sperăm a mai fi, stăm în fața lui Dumnezeu, cei care au contribuit la realizarea tuturor acestor icoane în frescă, echipă și colegi de șantier, deopotrivă cu familia mea, al căror sacrificiu a făcut posibilă umplerea acestor file cu fărâme de credință ortodoxă.

Vă invit să răsfoiți paginile ce urmează sperând că dăruirea cu care m-am implicat în această muncă să aibă ca rezultat bucuria inimii tuturor celor ce vor păși, imaginar, în interiorul acestei cărți.

Autorul

„Proiect de compoziție”

Una din sutele de schițe de căutare ce au fost realizate pe tot parcursul pictării Catedralei Arhiepiscopale „Sfânta Treime”, Arad.

Catedrala
Arhiepiscopală
„Sfânta Treime”,
Arad

Proiectul pictării Catedralei Ortodoxe Arhiepiscopale „Sfânta Treime” din Arad

În realizarea unui program iconografic pictorul muralist ține cont de o multitudine de criterii importante, altele decât cele care stau la baza compoziției și modelajului din pictura bizantină. Pictorul iconar modern, ce până în secolul XIX era denumit „zugrav de subțire”, are de parcurs în prezent o serie mai amplă de provocări. Dacă pentru cei de odinioară priceperea de a transpune pe pereți ansambluri de icoane era făcută doar într-o singură manieră, așa cum învățase-ră de la precursori, pentru artistul plastic actual temele de creație au devenit cu mult mai ample. Accesul la informația vizuală și la biblioteci cu ample studii teologice îl vor provoca în permanență către noi limite de experiență creatoare și cunoaștere a profunzimii mesajului divin.

Aradul a fost influențat covârșitor în evoluția sa religioasă, artistică și culturală pe toată perioada dominației Imperiului Austro-Ungar. În Transilvania se regăsesc influențe de artă romanică, gotică, renescentistă sau barocă, fapt ce a marcat și gustul artistic al comunității ortodoxe de aici. Această stare de fapt a determinat ne-

cesitatea de a cuprinde în opera picturală (supusă oricum unui set de norme iconografice) a spiritului locului și a sedimentării aporturilor diferitelor curente artistice asupra vizualului sacru și profan, fără a umbri adevărurile de credință ortodoxe. Canoanele erminiilor și ale programului iconografic caracteristic bisericilor tradiționale ortodoxe a fost și este respectat. De asemenea, reprezentările sfinților și îngerilor, ale scenelor și simbolurilor, coboară din Bizanț fiind dovada clară că în cadrul normelor iconografice se poate face creație, se poate înnoi forma pe fondul aceleiași trăiri ce a străbătut două milenii de tradiție creștină. Perioada actuală definește căutările artiștilor iconari ca o renaștere a momentului de început al artei religioase când, potrivit învățăturilor eclesiale, iconarii închipuiau după inspirația divină imagini care trebuiau să transpună cât mai convingător textul Evangheliei. Tendințele actuale din această artă compară o diversitate nemaiîntâlnită până acum, spațiul românesc dând exemple foarte multe de creatori recunoscuți deja înafara țării.

În ceea ce privește proiectul pictării Catedralei Arhiepiscopale „Sfânta Treime” din Arad, dificultatea a constat în identificarea unor soluții compoziționale reprezentative pentru creația personală dar mai cu seamă pentru edificiul de cult în sine, ținând cont de specificul stilistic al orașului, cel influențat în mare parte de curentul „Art Nouveau” de la sfârșitul secolului XIX.

Aradul a fost deseori denumit „mica Viena” datorită asemănărilor arhitectonice cu ale capitalei imperiale, descrise de romancierul britanic

Arthur Koestler la începutul secolului XX prin *„lejeritate, convivialitate, autoironie fină, inconștiență, veselie, nonșalanță, umor, simț pentru plăcut, atmosferă de sărbătoare, rafinament”*.

Începutul a fost marcat de un perpetuu tumult interior. Căutam soluția care să exprime deopotrivă dragostea mea față de pictura bizantină dar și respectul față de valorile artei locale în care occidentul își integrase idei diferite de gândirea din Orient, unde respectul față de credință a impus o permanentă dogmă.

Catedrala Arhiepiscopală „Sfânta Treime”, Arad. Vedere dinstre Lacul „Pădurice”

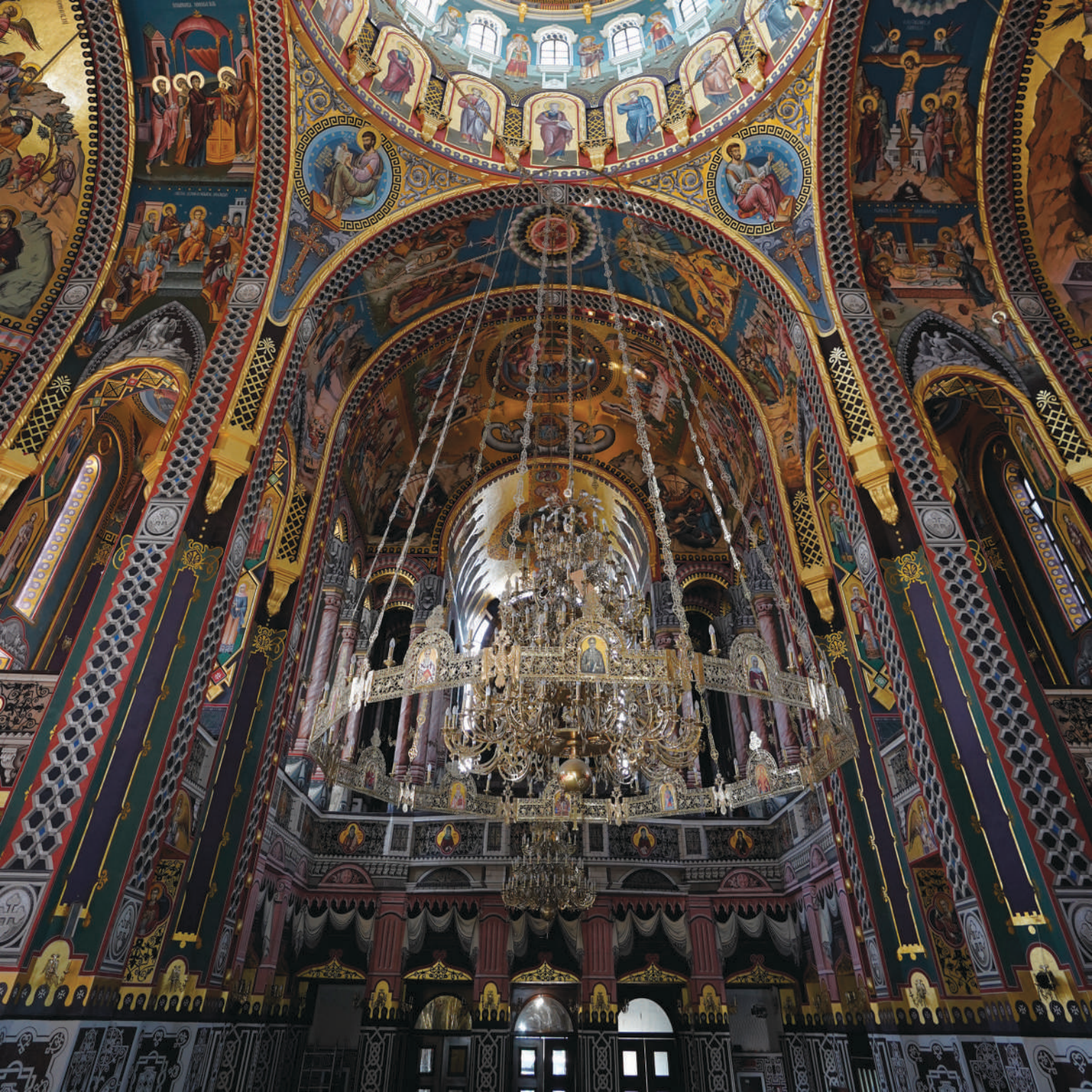

Programul iconografic ce s-a structurat și dezvoltat de-a lungul secolelor în interiorul bisericilor ortodoxe a urmărit o subordonare firească în relația cu baza credinței creștine, aceea că Dumnezeu ne iubește și ne iartă păcatele. Dovadă stă însăși „Sacrificiul Fiului Său” pe care

Acesta l-a îngăduit spre a fi posibilă învierea conștiinței și a sufletului, folositoare în aflarea Împărăției Cerurilor. Așadar, întreaga desfășurare a imaginii liturgice este centrată către Sfântul Agneț, într-acolo și Sfinții Ierarhi zugrăviți în Altar înclinându-și capetele.

Dreapta: Vedere din interiorul Catedralei
Arhiepiscopale „Sfânta Treime”, Arad.
Ieșirea Principală - Latura Vestică

Din înaltul bolții centrale, Atotțiitorul privește cu blândețe la cei ce Îl caută cu inima deschisă. De acolo, din mijlocul tuturor Cetelor Îngerești, Hristos intercesează rugăciunile noastre către Dumnezeu Tatăl: „Doamne, Doamne, caută din cer și vezi și cercetează via aceasta pe care a sădit-o Dreapta Ta, și o desăvârșește pe ea!”

Mântuitorul este înveșmântat cu hiton de culoarea singelui ce a curs ca jertfă a Sa și imation (togă) de culoarea albastră, închipuind infinitatea cerului Dumnezeiesc. Reprezentat în bust, El binevuvintează cu mâna dreaptă iar cu cea stângă ține la piept Evanghelia dăruită celor ce-L iubesc. În unele reprezentări, cartea sfântă este deschisă pentru a ne transmite originile Sale: „Eu sunt Alfa și Omega, începutul și sfârșitul...”. În Catedrala Arhiepiscopală de la Arad, Hristos ne promite viață veșnică, ne arată locul unde putem găsi răspunsuri la întrebările ce

ne copleșesc însă, pentru aflarea Adevărului, va trebui ca noi înșine să deschidem această Evanghelie, deodată cu inima noastră, ca mai apoi Apa cea Vie să izvorască dintre filele Sale peste inima și ochii noștri.

Suprapunerile celor două pătrate din spatele Mântuitorului descriu o mandorlă, semn al prezenței lui Dumnezeu și închipuire a punții ce leagă viața lumească de cea divină, portal prin care Tatăl deschide o trecere către veșnicie. Cercul în care se înscrie întreaga compoziție face aluzie la infinitul cerului și la Dreapta Judecată pe care Dumnezeu o împarte întregii lumi create de El. Distanța de la centru, închipuit ca fiind poziția Tronului Dumnezeiesc, este egală față de oricare punct de pe marginea Împărăției Sale. Valul grecesc, ornament folosit încă din antichitate, simbolizează valurile pe care Omul trebuie să le înfrunte în viață.

Iisus Hristos „Pantokrator”. Frescă 2016 - Turla Centrală

„Liturgia Îngerească”. Frescă 2017 - Turla Centrală

Întreaga cupolă semisferică este susținută de opt arcade ample ce se întretaie în formă de stea. Nervurile acestora recrează imaginea structurilor din piatră ce susțin bolțile din edificiile medievale. În cazul de față ele

au fost realizate din polistiren expandat cu o mare densitate. Ele aveau, pe lângă rolul decorativ, menirea de a prelua greutatea tavanelor și ai pereților, comportându-se asemenea cheilor de boltă ca în cazul arcadelor

Iisus Hristos „Pantokrator”. Frescă 2016 - Turla Centrală - Aspect din timpul demontării podului central

din cărămidă sau piatră. Multe asemenea exemple pot fi întâlnite în bisericile de mănăstire din România. Elementele aurite poziționate în zona de amplitudine maximă a arcadelor, sugerează

montura care fixează piatra prețioasă pe un inel. Hristos este diamantul cel mai de preț care s-a dat singur spre a fi giuvaer al sufletului nostru.

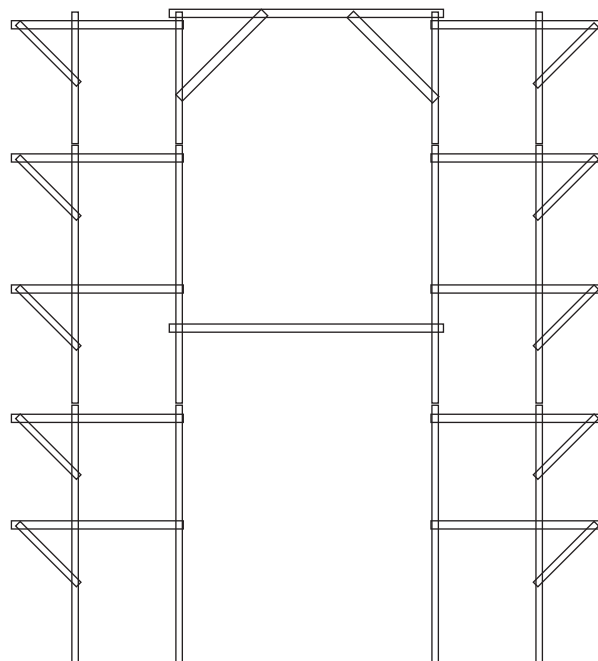
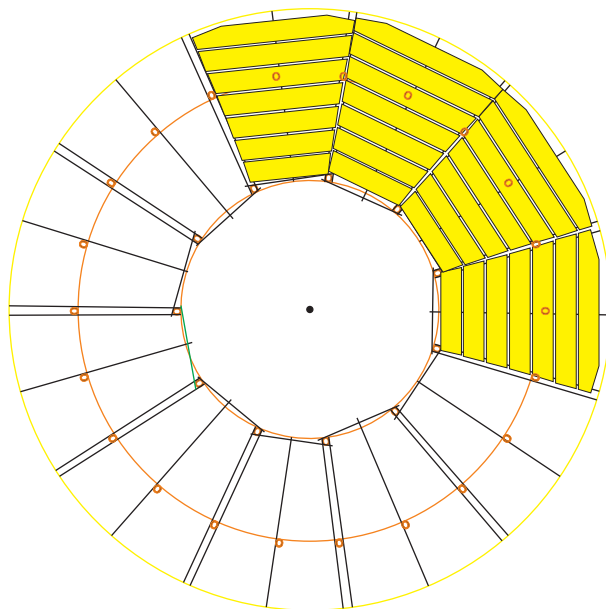
Iisus Hristos „Pantokrator”. Frescă 2016 - Turla Centrală

Dreapta: Vedere din interiorul Catedralei
Arhiepiscopale „Sfânta Treime”, Arad.
Montarea schelei pentru pictura Turlei Centrale - 2015

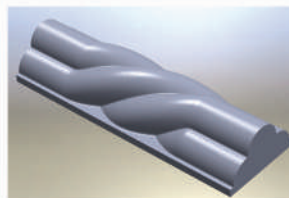

*Vedere din interiorul schelei
ridicată în Turla Centrală*

*Proiectul de construcție pentru schela
ce urma a fi ridicată în Turla Centrală.*

Sus: Imagini din timpul montării profilelor din polistiren expandat și detalii tehnice care au stat la baza realizării structurilor volumetrice -2016.

De jur împrejurul Pantokratorului stau cetele Îngerești, ele slujind Tronului Celui Înalt. Aici, „Cea mai cinstită decât heruvimii și mai mărită fără de asemănare decât serafimii...”, Născătoarea de Dumnezeu șade la capul Fiului Său, privind către Altarul Jertfei.

Pe latura opusă, Înaintemergătorul și Botezătorul Ioan, este reprezentat înaripat. Îngerul cel mai iubit al Lui Dumnezeu zboară și acum peste pământ strigând cu glas puternic: „Pocăiți-vă căci s-a apropiat împărăția cerurilor!”. Arhangheli, serafimi și heruvimi păzesc Împărăția lui Dumnezeu și îi cântă în cor „Sfânt, Sfânt, Sfânt este Domnul Savaot! Plin este cerul și pământul de mărirea Sa!”. La marginea bolții cerești, acolo unde cupola semisferică se așează pe tamburul central, Hristos Arhiereu săvârșește Liturgia Îngerească. Zugrăvit în două ipostasuri, Acesta binecuvintează alaiul îngerilor ce ies din Altarul Ceresc. Înveșmântați în preoți și diaconi, purtând în mâini însemnele ritualului ce se săvârșește și pe pământ, Ei sunt primiți iarăși cu binecuvântare de Hristos.

Doisprezece decupaje practice în peretele turlei ne indică locurile unde arhitectul a prevăzut spațiile de aerisire necesare pentru întreaga Catedrală. Sub aceste deschideri pătrate s-a aplicat un brâu ce marchează zona în care Sfinții Proroci ai Vechiului Testament susțin credința Noului Testament, aducându-ne aproape profețiile lor. Înveșmântați în preoți sau împărați, fiecare după felul său, aceștia au deschis lumii „ferestrele” către Lumină. Atât deasupra luminatoarelor cât și sub acestea, câteva elemente de arhitectură decorativă încadrează forma ferestrei. Pervazul acestora a fost conceput special cu rezervoare tratate hidrofug în care apa unui eventual condens sau care pătrunde pe lângă geam să fie colectată, nepermițându-i-se astfel să se scurgă pe pereți. Cele șaisprezece ferestre creează tot atâtea spații despărțitoare pe care au fost zugrăviți Sfinții Proroci: David, Iezechiel, Moise, Avraam, Melchisedec, Elisei, Zaharia, dreptul Noe, Aaron, Iona, Samuel, Ilie, Daniel, Ieremia, Isaia și Solomon.

Vedere spre latura Estică a Turlei Centrale. Frescă 2017

În cadrul cercetării avute pe tot parcursul lucrării, am observat că stilul arhitectonic influențează și determină desfășurările iconografice, vizând atât amplasarea tematică a icoanelor (potrivit erminiei), cât și unii parametri estetici – ca dimensiuni și forme. Și în acest caz, dimensiunile impresionante ale turlei centrale (aprox. 600 mp) au generat soluții monumentale ce au uzat de spații ample de respira,

elemente de volumetrie aplicată și înălțimi impresionante ale personajelor. Registrele cu Sfinți Proroci și Sfinți Apostoli au aproximativ 4,5m înălțime. Acest lucru este dificil de intuit din partea privitorului aflat în interiorul Catedralei dar privind fotografiile efectuate la fața locului ne putem da seama de înălțimile foarte mari ale acestora.

La baza turlei sunt zugrăvite chipurile apostolilor ce au făcut ca dreapta credință să fie cunoscută de toate neamurile pământului. Având poziții intercalate cu ale Profeților și realizați în același număr, Sfinții Apostoli străjuiesc într-un cerc strâns hotarele Împărăției Cerurilor. Legătura de lumină pe care Hristos o are cu aceștia este realizată prin poleirea suprafețelor din jurul personajelor. Odgoanele aurite și împletite îi mențin pe Sfinți statornici în crezul lor. Acestea se sprijină pe console puternice, simboluri ale temeliei sănătoase și a fundamentării crezului lor. Patru dintre apostolii Domnului: Ioan, Luca, Marcu și Matei au primit harul scrierii și odată cu acesta menirea de a transmite peste secole vestea cea bună a „Nașterii lui Hristos” și a „Învierii” Sale. Pe Evangheliile lor s-a clădit biserica pământească în care omul caută mângâierea lui Hristos, iertarea și mântuirea ce vine prin El.

„Sfântul Apostol și Evangelist Marcu”. Frescă 2017

Vedere spre Altarul Catedralei Arhiepiscopale „Sfânta Treime”, Arad. Frescă 2018

Coborâm din Turla cea mare și ne îndreptăm către Sfântul Altar. În mijlocul bolții sale tronează Maica Preacurată cu Pruncul Iisus în brațe. Acest mod de reprezentare a Fecioarei Maria cu Fiul Său așezat pe genunchi se numește „Milostiva” sau „Panakranta”. Veșmintele îi sunt sobre, singurele podoabe întâlnite fiind cele trei stele, simboluri ale fecioriei sale. Mâna stângă Îi este așezată pe umărul Prun-

cului pe care Îl arată poporului iar în cea dreaptă ține o pânză albă cu care își șterge lacrimile suferinței. Ea știe că Cel ce a venit va fi dat spre jertfire. Prin aceeași pânză albă Hristos își va încununa victoria asupra Morții și Înălțarea Sa la Tatăl. Îmbrăcat în culorile cerului și aurul gloriei Sale, Pruncul ține în mâna stânga Legea cea Nouă, dată spre iertarea păcatelor, iar cu dreapta ne binecuvintează.

„Maica Domnului Platytera”

Frescă 2011, Catedrala
Arhiepiscopală
„Sfânta Treime”,
Arad.

Toate personajele centrale se suprapun pe o mandorlă circulară. Cerurile deschise dezvălesc stelele ce strălucesc din înaltul mărginit de marea vieții. Inscripția MP. ΘΥ. poziționată în dreptul umerilor Fecioarei a fost realizată cu caractere grecești și se citește "Mitir Theou", adică "Născătoare de Dumnezeu, Maica Domnului".

Elementul de inedit folosit aici îl reprezintă personificarea focului cu

ajutorul „fașetelor” de aur din jurul compoziției. Acesta se înalță și îmbrățișează Tronul Mariei făcând astfel o analogie cu „Rugul Aprins”, lucrare a Lui Dumnezeu, pe care Moise a zărit-O în deșert. Focul Dumnezeiesc coboară în același timp peste pământul reprezentat în formă de glob, înscris într-o mandorlă. El purifică și aduce harul divin acolo unde oamenii caută mântuire.

Catedrala Arhiepiscopală „Sfânta Treime”, Arad. Vedere din interiorul Altarului. Frescă 2012

„Cortul Mărturie”, Frescă 2011

Ne îndreptăm acum atenția către următorul registru de scene, acela care depictează viața Maicii Domnului din momentul în care Sfinții Părinți Ioachim și Ana primesc vestea minunată că pentru credința și dragostea lor față de Dumnezeu, El a

îngăduit „Zămisirea Fecioarei Maria”. Această friză, începută pe peretele de nord al Altarului, continuă cu scena „Nașterii Maicii Domnului” iar mai apoi, după spațiul central ocupat de sfera de sub „Rugul Aprins”, urmează momentul în care Sfinții

Altar - Scene din Vechiul și Noul Testament, Frescă 2011

Părinți Ioachim și Ana o încredințează pe tânăra copilă preotului Zaharia în templul de la Ierusalim de unde va pleca numai pentru a se logodi cu Sfântul Iosif și pentru a primi „Buna Vestire” de la Arhanghelul Gavriil, scenă cu care se încheie această friză.

În următorul registru de scene veterotestamentare este pictată relația poporului cu Dumnezeu ce se menținea printr-o permanentă jertfă. Așa își ridică Avraam mâna asupra unicului său fiu, Isac, ca ascultare a poruncii primită. „Jertfa lui Avraam” se continuă cu momentul în care Prorocul Moise i se arată Fecioara Maria în mijlocul unui foc mistuitor. Deoparte și de alta a celor trei geamuri, cât și în spațiile create între ele, „Cortul Mărtu-

riei” ne descrie slujirea pe care Moise și Aaron o faceau în fața Chivotului Legilor. Aplecați cu un gest smerit înspre altar, ei ardeau tămâie cu bună mireasmă. În spatele lor cele doizprezece căpetenii ale neamului lui Israel, vin și aduc jertfă lui Iahve. Acest mod unic de reprezentare a Cortului Mărturie o întâlnim în biserica Sf. Nicolae Domnesc de la Argeș. Nicăieri în lumea creștină nu a mai fost descrisă atât de frumos această icoană. Pe latura sudică mai sunt două reprezentări, într-una din ele Sf. Proroc Ilie aduce jertfă lui Dumnezeu ce o mistuie în semn de acceptare, iar în ultima Abel și Cain îi dăruiesc Domnului din prinoasele muncii lor, fiecare după cum a ales.

Urmează o succesiune de scene din Noul Testament prima dintre ele redând „Cina cea de taină”. Pe peretele opus, în încheierea acestui registru, Hristos spală picioarele ucenicilor Săi așa cum spunea Sfântul Chiril al Alexandriei: „Domnul nostru Iisus Hristos, dându-le pildă de smerită cugetare ucenicilor Săi și, prin ei, celor de pe întreg pământul, nu spune simplu: „Precum v-am spălat Eu picioarele, sunteți datori să faceți aceasta și voi”, ci explică mai întâi mărirea Sa, și, arătându-le strălucirea firii Lui proprii, rușinează pe iubitorul de slavă deșartă. Cuprinsă între aceste două momente, „Împărtășirea Apostolilor” ocupă partea central de pe peretele vertical al altarului. Ea nu a existat ca moment istoric ci redă într-o formă diferită momentul Cinei de Taină în care Apostolii își împărtășesc credința că Hristos este Dumnezeu și prin El doresc să capete viața veșnică. Unul dintre ei, Iuda Iscarioteanul, vânzătorul de Hristos, poartă strans la piept o pungă cu bani primiți pentru fapta sa. Tipul acesta de reprezentare al acestei scene face aluzie mai degrabă la cultul liturgic în timpul căruia slujitorii și credincioșii se împărtășesc cu Sfintele Taine (Sfânta Împărtășanie).

„Nașterea Maicii Domnului” - Detaliu
Altarul Catedrale Arhiepiscopale
„Sfânta Treime”, Arad. Frescă 2011

Penultimul registru reprezintă galeria de Sfinți Părinți a căror mișcare liturghisitoare este direcționată spre axul absidei unde se află imaginea lui „Iisus Hristos Mare Arhiereu”. Deoparte și de alta a Marelui Arhiereu, Sfinții Ierarhi sunt dispuși ca niște Cariatide Antice, stâlpi ce susțin efortul întregii Biserici Ortodoxe. Așadar, urmând Sfântului Ierarh Ioan Gură de Aur (a cărui moaște se află depuse spre închinare în această Catedrală) și Sfântului Ierarh Grigorie Teologul sunt zugrăviți: Sf. Ier. Spiridon al Trimitunde, Sf. Ier. Ioan Milostivul, Sf. Ier. Modest și Sf. Ier. Andrei Criteanul urmați de Sf. Arhidiacon Ștefan, primul mucenic. În spatele lui au fost zugrăviți alți doi Sfinți Ierarhi, români de această dată, Sava Brancovici și Simion Ștefan. Pe peretele de sud, urmând Sfântului Vasile cel Mare, se închină Mântuitorului Sf. Ier. Atanasie și Chiril ai Alexandriei, Sf. Ier. Nicolae, Sf. Ier. Ciprian, Sf. Ier. Nectarie,

urmând apoi Sfântul Diacon Laurențiu (Lavrentie). Pentru toate chipurile Sfinților din această galerie s-au folosit modele arhetipale din biblioteca de icoane a ortodoxiei însă, pentru Sf. Diacon Laurențiu, s-a studiat un portret de tânăr, urmărindu-se în același timp bizantinizarea imaginii. Ultimii doi Sfinți Ierarhi sunt: protectorul Banatului, Sf. Ier. Iosif cel Nou de la Partoș și mai nou canonizatul Sf. Ier. Andrei Șaguna. Și în cazul acestui din urmă, nou Sfânt canonizat, a trebuit să se realizeze un chip bizantinizat, el neavând la vremea zugrăvirii sale în altarul catedralei o icoană de canonizare oficială propusă spre aprobarea Sfântului Sinod. O colaborare în acest sens am avut-o cu Î.P.S. Laurențiu Streza, Mitropolitul Ardealului, propunerea pentru icoana de canonizare a Sf. Ier. Andrei Șaguna fiind realizată în tehnica frescă.

„Sfinți Ierarhi”
Altarul Catedralei
Arhiepiscopale
„Sfânta Treime”, Arad.

„Sf. Ier. Andrei Șaguna”, Frescă 2012

„Studiu de portret”,
Frescă 2012

Partea inferioară a peretelui este ocupată de draperia ce poartă denumirea de „vălul miresei lui Iisus”, fiind vorba de însăși Mireasa Lui Hristos. Firidele practicate în profunzimea peretelui, ce adăpostesc caloriferele necesare încălzirii acestui spațiu, au fost realizate la aceeași înălțime cu ușile de acces. Raportul de înălțime dintre acestea și pereții altarului este una nefericită. Cei 27 de metri cât sunt până în cheia de boltă copleșeau acest sector de acces de numai 2,2m înălți-

me. Așa s-a optat pentru o modificare în plan vizual a înălțimii registrului respectiv. Folosind o tehnică diferită, sgraffito, panourile decorative obținute au supraînălțat ușile și firidele cu câte un fronton bine conturat. O fâșie de aur șerpuieste deasupra tuturor acestor fragmente cu ornament sgraffitat, între ele supraînălțându-se pe forma unei oglinzi trilobate. Aplicele montate chiar pe aceste spații au obținut astfel un effect de strălucire venit din spatele lor.

SGRAFFITO (cuv. it.) subst. Procedeu decorativ constând în zgărirea cu un vârf metalic a unui desen, într-un strat de material colorat, lăsând să apară, contrastant, stratul de fond. S. s-a folosit mai ales în ceramică bizantină, islamică, în pictura murală a Renașterii și în ceramica populară medievală românească, etc.

sursa:DE (1993-2009)

Holul de intrare al Catedralei
Arhiepiscopale „Sfânta Treime”, Arad.
Ornament lucrat în tehnica Sgraffito 2018

Stânga: Catedrala Arhiepiscopală
„Sfânta Treime”, Arad.
Ornament lucrat în tehnica Sgraffito

Părăsim Altarul și poposim pe solee. Această treaptă situată în fața iconostasului reprezintă o zonă de trecere, un loc pe care preotul săvârșește o parte din slujbă sau de unde le vorbește credincioșilor. Din acest loc, dacă înălțăm privirea, vom zări într-un nimb pictat în culorile curcubeului, „Tronul Etimasiei”. Acesta este Scaunul Ceresc pregătit pentru Dreptul Judecător ce va sta pe el la sfârșitul zilelor, când fiecare dintre noi va da socoteală pentru ceea ce a făcut în viața pământească. Pe acest jilț aurit sunt puse Crucea Răstignirii, sulita cu care I-a fost străpunsă coasta Mântuitorului, trestia cu un burete prins la capăt, coroana înspănată, cleștele, ciocanul și cuiele cu care El a fost pironit. Peste mantia Sa este așezată Sfânta Evanghelie, iar deasupra veghează Sfântul Duh în chip de porumbel. Doi serafimi cu ripide în mâini străjuiesc la marginea tronului, iar mandorla colorată în degradeuri de albastru ne arată încă o dată prezența lui Dumnezeu.

„Arcul Triumfal, Latura Sudică”, Frescă 2016

Stânga: „Arcul Triumfal”, Frescă 2017
Catedrala Arhiepiscopală „Sfânta Treime”, Arad.

Pe partea dinspre răsărit a bolții este zugrăvită „Înălțarea Domnului” de pe Muntele Măslinilor, iar pe cea de apus „Pogorârea Duhului Sfânt”. Din-josul acestei de a doua scene se pot ve-dea doisprezece personaje care redau tot atâtea neamuri ale lui Israel. În mijlocul Apostolilor, peste care se revarsă Duhul Sfânt în chip de limbi de foc, șade un bătrân încoronat ce repre-

zintă lumea creștinată, ținând în mâini învățăturile primite de la Sfinți. În balcoanele alăturate de solee, tava-nele au fost zugrăvite cu reprezentările Hristos Emanuel la nord și Hristos Înger de Mare Sfat, la sud. Aceste medalioane circulare sunt susținute de îngeri cu brațele ridicate, asemenea cariatidelor ce susțineau arhitravele templelor grecești.

Catedrala Arhiepiscopală „Sfânta Treime”, Arad. Afiș 2016

Aripile întinse încadrează spațiul tavanului, decupându-și penajul în contrast cu fondul de aur. Două panouri verticale, arcuite la partea superioară, au fost pictate cu scene religioase, într-una Maica Domnului prefigurată în „Izvor al Tămăduirii” iar în cealaltă, Sfânta Împărăteasă Elena găsim Sfânta Cruce a Răstignirii la Ierusalim. Sub balcoane, în stranele cântăreților, tavanele au fost rezervate chipurilor Sfinților Părinți. La Nord, Ana o ține cu pe Sfânta Fecioară Maria iar la sud, Dreptul Ioachim ne împărtășește din priviri valoarea și puterea credinței care face ca la Dumnezeu totul să fie cu putință. În spațiile rămase pe pereți, grinzi și scafele vertical s-au zugrăvit chipuri ale unora dintre cei 70 de Apostoli și busturi de îngeri înaripați. Aceștia împresoară spațiul prinși ca într-o „horă” de ornamentul executat în aceeași manieră folosită de la bun început. Un desen ferm executat cu neagră și un traseu riguros, face ca aceste ornamente să sugereze un decor din fier forjat în care sunt fixate nestemate ale credinței. Balustradele balcoanelor din întreaga Catedrală păstrează aceeași notă.

Catedrala Arhiepiscopală „Sfânta Treime”, Arad.
Imagine din balconul lateral.

Catedrala Arhiepiscopală „Sfânta Treime”, Arad.
Panorama Altarului observată din Căfasul Catedralei. Frescă 2018

De jos, din mijlocul Catedralei, putem contempla măreția balconului care este construit cu două aripi laterale, în mijlocul lor ridicându-se o tribună etajată folosită de membrii corului.

Așa cum au demonstrat-o monumentele bizantine clasice, spațiul arhitectural este unul coerent și indestructibil, iar problema întregului și a părții sunt aspecte esențiale în receptarea imaginii. Cu toate acestea, în prezent

este greu să mai faci o astfel de afirmație, întrucât spațiul architectural a pierdut mult din coerență, fiind preferate soluții moderniste de „spargere” a unității prin jocuri de plin/gol care afectează cursivitatea programului iconografic dar provoacă imaginația și puterea de creativitate a pictorului muralist. Vitrea suprafețelor cu foarte multe geamuri permite luminii, este adevărat, să pătrundă în interior. Acest lucru, pe de altă parte, reduce suprafețele pe care pictorul le are la dispoziție pentru realizarea unui ansamblu elaborat și coerent cu imagini religioase. În aceeași măsură, înconjurarea timpanului vestic, pe care este zugrăvită „Adormirea Maicii Domnului”, cu o fâșie de lumină ce intră prin aceste ferestre face ca efectul de „contre jour” să creeze o dificultate în a vedea icoana în toată claritatea ei pe timp de zi. Coloanele ce străjuiesc de o parte și de alta a corului dar și marginea balcoanelor laterale, au grosimi foarte mari, necesare susținerii unei asemenea construcții. Soluția creării unei iluzii optice care să redea forma a patru coloane mai subțiri în loc de una masivă a fost apreciată ca fiind foarte bună. O ușoară modificare a grosimilor coloanelor pictate a făcut ca imagi-

nea să capete zveltețe susținută și printr-o cromatică caldă. Capitelurile decorate în culori reci se așează pe câte un mănunchi de patru coloane, între acestea interpunându-se un brâu în relief poleit și decorat cu motivul valului grecesc.

Bolta în leagăn înălțată peste balconul central ne-O arată pe Maica Domnului Orantă zugrăvită într-un medalion central. Brațele-I sunt ridicate către cer în semn de invocare a milei Lui Dumnezeu. Pruncul Iisus este așezat pe pânțelele Său, Acesta binecuvântându-ne la rândul Său. Haloul de lumină și foc recreat prin aceleași mijloace plastice ca și în Altar, se prelungesc pe axul bolții la est și vest cuprinzând pe lungimea lor patru medalioane cu simbolurile Evangheliștilor. Îngerul, Leul, Taurul și Vulturul îi reprezintă pe Sfinții Apostoli și Evangheliști Matei, Marcu, Luca și Ioan. Deoparte și de cealaltă, o galerie a Sfinților Proroci stau grupați câte trei în fiecare colț al bolții, având între ei pe fiecare latură de nord și sud câte doi Sfinți Cuvioși, melozi și imnografi ai Maicii Domnului.

Sf. Melod Cosma și Roman la nord iar la sud Sf. Melod Iosif și Ioan Damaschinul. Tot Sfinți Melozi, reprezentată în busturi de această dată, întâlnim și pe tavanele alveolare ce se află pe cursul treptelor de acces către băncile corului. Pe pereții laterali, între stâlpii adosați, s-au pictat zece Îngeri care poartă în mâini filactere deschise. Pe ele putem citi nouă dintre Fericitările rostite chiar de Însuși Mântuitorul Hristos în predica Sa de pe munte. Aripile sunt desfăcute iar sub picioare lor sunt realizate compoziții vegetale ce cuprind păsări și pești, simboluri des întâlnite în pildele Mântuitorului.

Catedrala Arhiepiscopală
„Sfânta Treime”, Arad.
*Imagine din Cafasul
Central al Catedralei,
Frescă 2017*

Între geamurile laterale, stâlpii adosați păstrează aceleași rezolvări ca în cazul coloanelor perimetrale. Pe marginea ferestrelor cât și în glafurile acestora au fost pictate ornamente care subordonează respectivele suprafețe întregului ansamblu. Imitațiile de piatră sculptată de deasupra ușilor de acces au găsit un corespondent în cele opt reprezentări statuare ce îi înfățișează pe Apollonius, Aristotel, Solon Atenianul, Platon, Sofocle, Plutarh, Thucydide și Filon Filologul. Toți aceștia sunt parte din filosofi ai antichității care au susținut existența unui singur Dumnezeu. Și lor li se cuvenea un loc potrivit în ansamblul decorativ dintr-o asemenea Catedrală. Reflecțiile lor asupra originii și destinului omului ne arată până astăzi cât de prezentă și permanentă este nevoia noastră, a muritorilor, de a găsi liniștea. Aceasta vine prin împăcarea cu sinele și credința în dragostea Lui, al Dumnezeului cel Veșnic.

Catedrala Arhiepiscopală
„Sfânta Treime”, Arad.
Filosofi ai antichității.
Imagine din Cafasul Central.
Frescă 2015

Deasupra ușilor de acces în balcoane, alte casete arcuite au devenit spații în care patru dintre pildele Mântuitorului și-au găsit exprimarea plastică necesară spre a fi împărtășite oamenilor. Desfășurate pe o suprafață supraalungită, povestirile de învățătură descrise aici, poartă fiecare titlul său scris pe un pergament. Acesta este

ținut în mâini de câte un înger ale cărui aripi copiază forma arcadei. Privind către colțul de sud-vest al balconului lateral citim către latura nordică următoarele pilde: „Pilda samarineanului milostiv”, „Pilda vameșului și a fariseului”, iar pe balconul Nordic „Pilda smochinului neroditor” și „Pilda banului văduvei”.

Catedrala Arhiepiscopală „Sfânta Treime”, Arad.
Imagini din Cafasul Central al Catedralei. Frescă 2015

Pe tavanele balcoanelor au fost zugrăvite busturi de Sfinți români, martiri ai credinței strămoșești. Astfel, toți mărturisitori ai Lui Hristos, și-au primit locul binemeritat în rândul celor ce l-au iubit și au pățimit pentru Dumnezeu. Ornamentul poleit din jurul medalioanelor este de factură Art Nouveau și a fost patinat pentru obținerea unei unități tonale și cromatice. Albastrul azuriu care înconjoară sfinții relaționează cu aurul suprafețelor învecinate dându-i un plus de căldură. Logia cu care se închid balcoanele spre

naos sunt separate de restul printr-un portal arcuit. Pe sub acestea, dar și pe toate celelalte arcade suspendate asemenea, au fost zugrăviți sfinți mucenici, bărbați și femei, din panoplia universală a ortodoxiei. Tavanele logiilor despre care vorbeam au fost rezervate reprezentărilor „Brâul Maicii Domnului” la sud și „Sf. Proroc Ioan Botezătorul” la nord. Sub ei, aceeași îngeri „cariatide” își întind brațele către cer, susținând pe umerii aripilor aceste medalioane.

„Iisus Hristos - Înger de Mare Sfat”, Balconul de Sud-Est. Frescă 2015

Catedrala Arhiepiscopală „Sfânta Treime”, Arad. Bolta Pronaosului. Icoana de hram. Frescă 2018

Ridicăm capul către bolta pronaosului și zărim icoana de hram a acestei Catedrale: „Sfânta Treime”. Așezați pe jilțurile din jurul mesei lui Avraam, cei trei Îngeri sosiți la casa acestuia din Mamvri, binecuvintează bucatele aduse cu credință înainte-Le de robii lui Dumnezeu. Așa a ales Atoateziditorul să i se arate lui Avraam și soatei

sale Sarra, în Persoana Întreită: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. În jurul medali-
onului cu cei trei îngeri în plan central, gravitează șaisprezece elemente aurite încastrate într-un ornament sub formă de labirint. În cartea sa, „Învierea și Icoana”, Michel Quenot arată cât de legată este sărbătoarea Rusaliilor de cea Cincizecimii.

Drept urmare, introducerea unui simbol ce face referire la acest aspect, mi s-a părut justificată. Asocierea simbolică făcută între cele șaisprezece neamuri aflate la rugăciunea din Ierusalim cu priceperea Adevărului despre Trinitatea lui Dumnezeu, este făcută uneori și în icoana Cincizecimii. Posibilitatea înțelegerii de către oameni a acestui profund Adevăr este realizabilă abia în momentul când „Mângâietorul” sosește în mijlocul lor. În pandant, icoana Sfintei Treimi capătă spre înțelegerea momentului

pământesc, o explicație descrisă în două reprezentări iconice. Pe peretele de sud observăm cum cei trei Îngeri sosesc la casa lui Avraam și Sarra, aceștia primindu-I cu bucurie și supunere. În cea de a doua scenă, realizată pe latura de nord a bolții pronaosului, Avraam și Sarra le așează înaintea oaspeților de seamă bucate alese pregătite chiar atunci pentru Ei. Fiecare dintre aceste două scene are scris în baza suprafeței pictate câte un fragment din Biblie ce face referire la momentul respectiv.

Pronaosul Catedralei Arhiepiscopale „Sfânta Treime”, Arad.
„Icoane pe bolta transept”. Frescă 2015

Păstrând aceleași dimensiuni, dar pe un registru mai jos, au fost zugrăvite două dintre minunile săvârșite de Mântuitor. Prima dintre acestea, în care Iisus și-a arătat puterea Dumnezeiască, este „Hristos prefăcând apa în vin”. Icoana Îl are ca personaj principal pe Hristos, încadrat de Maica Domnului și Apostolii ce-L urmau pe de o parte, iar pe cealaltă sunt mirii și poporul prezent la eveniment. În cea de a doua icoană, poziționată pe latura nordică, „Hristos îl vindecă pe orbul din Betsaida”. Și în aceasta, ca în toate momentele când Mântuitorul dă pildă a puterii Lui vindecătoare, Apostolii iau aminte la cuvintele de învățătură. Prelungite ca într-o friză, seria icoanelor se continuă pe timpanul de vest al pronaosului cu scena „Hristos potolind vânturile și marea”, pe partea sudică, iar pe nord „Hristos umblând pe mare”. Între ele, pe axul central al timpanului, sub icoana „Sfintei Treimi”, am zugrăvit stema Arhiepiscopiei Aradului așezată între doi șerpi mistici. Aceștia, întâlniți și pe cârja arhierescă a episcopilor, simbolizează înțelepciunea pastorală, iar Globul Pământesc, crucea sau în acest caz stema Arhie-

piscopiei arată locul peste care arhierul are autoritate de păstorire.

Arcul transept care face legătura dintre bolta pronaosului și zona centrală a naosului, redă forma și dimensiunile Arcului Triumfal de deasupra soleii. În cheia de boltă nu mai avem zugrăvit cercul curcubeu în jurul unei scene simbol, ci doar crucea creștinătății într-o mandorlă circulară.

Pe aripa laterală sudică se poate vedea icoana „Botezul Domnului” în care Prorocul Ioan toarnă apă pe creștetul Mântuitorului. La picioarele lui Iisus, plutind pe apă și ținând un vas în mâini, un bătran înaripat privește către Mântuitor. Este personificarea Iordanului, copleșit de măreția clipei în care Duhul Sfânt se coboară peste Creștetul Lui. Mai în jos de această icoană este redat momentul „Ispitirii lui Hristos”. Această reprezentare a Evangheliei biruinței asupra ispitei, descrie cele trei moduri în care diavolul încearcă să-L amăgească pe Iisus. Pe latura de nord, imaginea zugrăvită în partea superioară a transeptului nă-L arată pe Hristos Transfigurat în icoana „Schimbării la Față”.

Reprezentat în partea de sus, pe axul icoanei, deasupra vârfului Muntelui Tabor al Galileii, Iisus binecuvintează cu o mână iar în cealaltă ține un rortulus. Este îmbrăcat cu o haină albă și e învăluit de lumina slavei Sale. Moise și Ilie stau cu capetele plecate de-a stânga și de-a dreapta Domnului iar Sfinții Apostoli nedesprinși încă de cele omenești, sunt răsturnați în partea de jos a icoanei, răscoliți și uluiți de această Revelație. Pe registrul inferior, icoana „Învierii lui Lazăr” anticipează vizual icoana „Învierii Domnului” ce poate fi văzută mai către dreapta, pe conca absidei nordice. Hristos, cu mâna întinsă către Lazăr, binecuvintează și îi redă viața celui ce fusese înmormântat cu patru zile înainte. Această minune este scrisă doar în Evanghelia lui Ioan. Învierea lui Lazăr precede momentul intrării în Ierusalim, începutul patimilor Mântuitorului. Este văzută ca o Înviere aducătoare de Moarte, întoarcerea la viață a lui Lazăr declanșând șirul evenimentelor ce vor duce la Răstignirea Lui. Marta și Maria se aruncă la pământ sperând ca prin Isus, Dumnezeu să le redea pe frate lor mort și îngropat. Credința că Hristos este

Mesia le va fi răsplătită cu bucuria readucerii la viață a celui drag. Apostoli, evrei și alte neamuri privesc și cred în El.

Cafasul Catedralei Arhiepiscopale „Sfânta Treime”, Arad.
„Stâlpi de susținere.” Frescă 2014

Naosul, sau spațiul central din biserică, s-a stabilit prin canoanele Sfintei Biserici a fi pictat cu scene din viața Mântuitorului, spre a se afla cum a venit în lume, cum a „lucrat” și mai apoi cum a fost Răstignit și a Înviat Hristos, ridicând cu El păcatele lumii. Desfășurate pe registre descendente, scenele din viața Acestuia încep a descrie în culoare textele Evangheliilor. Semicalotele sferice ale absidelor acoperă printr-o boltire amplă, de aproape 100 metri pătrați, aceste brațe laterale ale bisericii. Pe ele sunt zugrăvite scenele „Nașterii Domnului” pe sud, iar pe nord „Pogorârea la Iad”. În prima, moment de cotitură în istoria umanității, Hristos se naște în mod

miraculos din Maria Fecioară.

Reamintim simbolistica celor trei stele de pe umerii și creștetul Ei ce arată că Fecioară a fost înainte, în timpul și după Nașterea lui Hristos. Culcată pe un așternut alb, Maica Domnului privește cu duioșie și tristețe la Cel ce a venit pentru a se jertfi. Tabernacolul de culoare gri/rece pe care este pus micuțul Prunc prevestește destinul Său în această lume. Cei trei magi privesc la steaua ce le luminează calea spre Mântuitor. Îngerii aduc întregii lumi vestea Nașterii Domnului. Păstorul și oile sale sunt personificări ale preoților și credincioșilor ce se bucură de momentul aflării acestei vești.

„Nașterea Domnului”. Fresca 2017 - Detaliu

În plan opus, pe conca absidei de nord, „Hristos coboară la Iad” înveșmântat în straie de lumină aurie. Cu mâna stângă ține strâns Crucea Biruinței Sale, iar cu dreapta îl ridică la viață pe strămoșul Avraam, cel izgonit din Rai. În spatele acestuia, Eva privește temătoare. Așteaptă ca păcatul său să îi fie ridicat și deopotrivă al întregii omeniri. Regi și proroci, drepti și robi ai Satanei, privesc la Cel care s-a dat pentru ca ei să vadă Lumina Învierii.

Doi îngeri, ostași ai Lui Dumnezeu, leagă strâns mâinile Necuratului. Prin despicătura pământului Hristos pătrunde biruitor lăsând Lumina să intre odată cu El, iar porțile Iadului sunt zdrobite sub picioarele Sale. Hristos nu e reprezentat ca o victimă a morții și a răului, ci ca biruitor al Morții. Este Fiul lui Dumnezeu, înveșmântat în slavă, Care prin moartea Lui a învins moartea lui Adam și i-a eliberat pe cei ținuți prizonieri în iad.

„Învierea Domnului”. Frescă 2017 - Detaliu

Reluăm ciclul Hristologic întorcându-ne pe latura sudică a bisericii. Acolo, pe transeptul ce leagă conca absidei de tamburul turlei centrale, am zugrăvit scene din imediata apropiere a momentului Nașterii lui Hristos. Astfel, într-o prima scenă de pe fața estică a transeptului, Fecioara Maria împreună cu pruncul Iisus purtat de către Iosif, sunt redați în timpul plecării lor către un loc sigur. „Fuga în Egipt” este prima persecuție la care este supus pruncul Iisus. Acest fapt s-a datorat mâniei regelui Irod care, aflând de la Magi că un Rege al Iudeilor s-a născut, a poruncit ca toți pruncii mai mici de doi ani din regat să fie omorâți. Scena în care Irod hotărăște „Uciderea Pruncilor” descrie o mare de femei ce își rup părul din cap sau smulg copiii din brațele soldaților. Aceștia îi stră-

pung cu săbii și sulițe, aruncând pe jos leșurile micilor ființe. În partea superioară dreaptă, Elisabeta încearcă să se ascundă în despicătura unui munte, fugind din calea persecutorilor și salvând viața fiului său, Botezătorul Ioan. Pe latura vestică, pruncul Iisus este primit la templu de dreptul Simeon și Prorocița Ana. Mai jos, Isus stă așezat între rabini pe care îi întreabă și îi ascultă. Modul în care alege să vorbească în fața acelor învățați îi surprinde pe toți cei de față. „Isus în templu la 12 ani” ni-l arată pe Fecioara Maria și pe Dreptul Iosif regăsindu-L pe Iisus de care s-au pierdut cu trei zile în urmă. Acest fapt ne relevă drumul pe care Mântuitorul și-L asumă în viață având protector, îndrumător și țel de urmat doar crezul în Tatăl Ceresc.

„Fuga în Egipt”.
Frescă 2017, Detaliu

Dreapta:
„Uciderea pruncilor”.
Frescă 2017

După minunea Învierii lui Lazăr, Iisus s-a hotărât să meargă la Ierusalim, loc spre care pelerini din toate colțurile lumii se îndreptau ca să se închine la sărbătoarea Paștilor iudeilor. Hristos decide să se întoarcă în cetatea ai căror preoți Îi doreau moartea, dar El grăia: „Adevărat, adevărat zic vouă că dacă grăuntele de grâu, când cade în pământ, nu va muri, rămâne singur; iar dacă va muri, aduce multă roadă”. Această primă icoană deschide seria patimilor Mântuitorului. Cu Hristos călare pe asin, înconjurat de Apostoli și de cei care L-au întâmpinat cu ramuri de finic, scena ne prezintă inclusiv decorul în care s-au desfășurat evenimentele. Munții apropiați ai Betaniei dinspre care a sosit alaiul și zidurile cetății Ierusalimului în care se putea vedea poarta mare de acces,

împlinesc această compoziție. Între geamurile absidei, „Rugăciunea din Grădina Ghetsimani” este realizată în două fragmente ce narează momentul în care Hristos urcă pe Muntele Măslinilor. În rugăciunea Sa către Tatălui Cerească, Iisus ia asupra-I păcatul lumii și acceptă paharul suferinței drept plată pentru răscumpărarea celor pierduți. Alături, Petru este mustrat că, deși li s-a atras atenția să privegheze la ruga Sa, Apostolii au adormit. Acest pericol paște pe fiecare dintre noi, adormirea conștiinței în clipe importante pentru existența noastră, putându-ne duce la pieire. În ultima scenă din ciclul patimilor, zugrăvit pe peretele de sud, este reprezentat momentul trădării lui Iuda. Acesta, ajuns în Grădina Ghetsimani unde știa că se află Iisus,

urmat de o mare de iudei înfuriați prin uneltirile fariseilor, îi dă Mântuitorului sărutul de pierzător. Mulțimea înarmată cu bate și lăncii, urmează la lumina felinarelor, pe apostolul decăzut și navălesc asupra Mielului Jertfei. Petru încearcă într-un gest extrem să oprească pe cei ce au venit să plinească Scriptura. Iisus îl oprește iar în momentul următor stă drept înaintea lui Caiafa. Acesta își rupe hainele printr-un gest teatral, semn al oripilării sale în fața răspunsurilor date de Hristos. Anna, socrul său, îl acompaniază în încercările disperate de discreditare a Celui adus la judecata sinedriului. Soldați, bătrâni, cărturari și multe alte personaje asistă la această nedreptate. Decizia luată este fermă. Convingerea lor e aceea că mai bine moare un Om decât să își piardă ei poziția castigată prin bunăvoința romanilor. Hotărâsc, astfel, deferirea Lui spre a fi judecat de Pilat. În realitate sinedriștii îi prezintă procuratorului roman o decizie deja luată de iudei, acesta rămânând doar să confirme sentința. Încearcă de mai multe ori să își decline competența din această situație dar ura celor ce strigau din afara pretoriului l-a determinat să cedeze.

„Biciuirea lui Hristos”. Frescă 2017

Și-a spălat, însă, mâinile în fața mulțimii arătându-le că nu dorește să se păteze de sângele unui nevinovat. Decide mai apoi „Biciuirea Domnului”, icoană în care Hristos este legat de stâlpul infamiei și mai apoi biciuit până la sânge. În următoarea imagine, sub formă de „Batjocorire lui Iisus”, iudeii scurți la minte și plini de ură îi pun Acestor în mâini o trestie și o coroană de spini pe cap strigând la El în derâdere ca la un împărat.

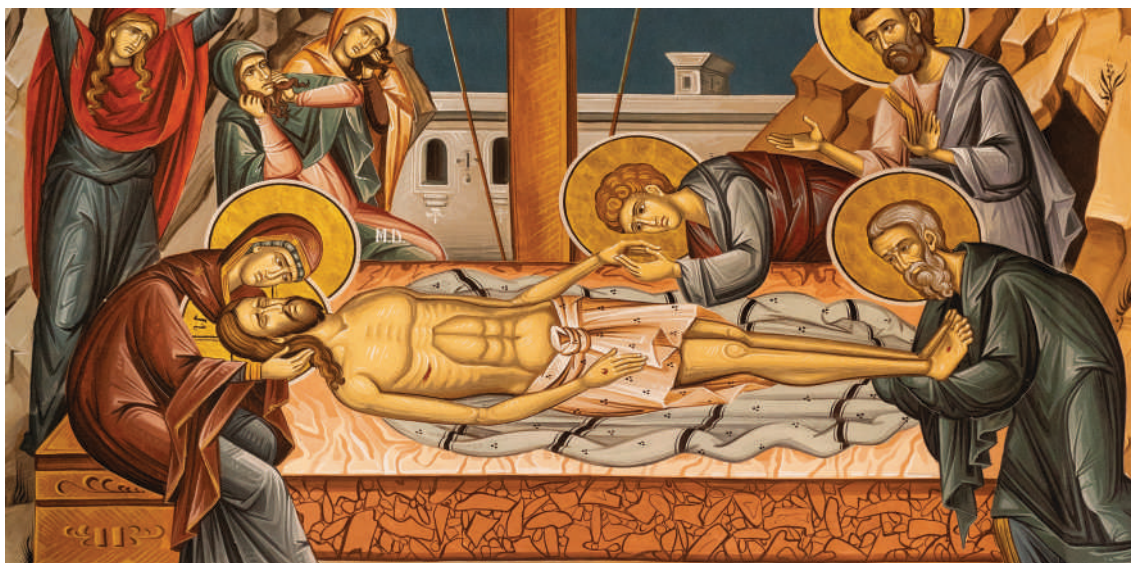
Catedrala Arhiepiscopală „Sfânta Treime”, Arad.
„Icoane pe absida nordică”. Frescă 2017

În încheierea registrului orizontal, o mare de iudei, învățați și soldați romani îl împing pe Hristos către Golgota. Pe drum, după ce Mântuitorul a căzut sub povara Crucii Sale, un om pe nume Simon din Cirena a fost silit să ia crucea Lui și să o care. La final, pe Lemnul ridicat în muntele Golgotei, Hristos este tras în sus de două personaje. Pe fața Sa nu citim ură ci mai degrabă compasiune pentru călăii Săi. În contrast cu agitația celor care se silesc cu pironirea Lui, El se predă printr-o atitudine împăcată, de miel adus la jertfă.

Stânga: „Juda vânzându-L pe Hristos”. Frescă 2017

Continuarea momentului este realizată pe transeptul nordic, în partea superioară orientată către vest. Scena tulburătoare a „Răstignirii lui Hristos” ni-L arată pe Mântuitor cu capul plecat în piept și coasta dreaptă străpunsă. Din rana Sa șiroiește sânge și apa. Îngerii deplâng sacrificiul Său iar Maica Domnului ținută la piept de femeile mironosițe este împietrită de durere. Apostolul Ioan, fratele cel iubit, privește neputincios la Cel care până nu demult a fost în mijlocul lor. Sutașul Longhin, cel ce a străpuns coasta Mântuitorului, privește asemenea celorlalți plin de uimire și nepri-

cepere. De cealaltă parte a cheii de boltă este redat momentul în care Hristos este coborât de pe Cruce. Toți cei apropiați ai Lui Hristos sunt prezenți, înaintea lor fiind zugrăvită Maica îndurerată. Pe capătul inferior al arcului, sub „Răstignire”, se continuă parcursul pământesc către îngroparea Omului Iisus. Pe lespede a înșăngerată, trupul Său este așezat și spălat cu mir. Fecioara Maria Îi ține capul în mâini și plânge neconținut. Mironosițele bocesc și-și smulg părul din cap în timp ce Iosif, cel cu bun chip, șade la picioarele precuratului Său trup.

„Plângerea lui Hristos”. Frescă 2017

„Răstignirea și coborârea de pe cruce a lui Hristos”. Frescă 2017

Prima reprezentare de după „Învire” este zugrăvită sub „Pogorârea de pe Cruce”. Acest moment ni le arată pe „Femeile mironosițe venind la mormântul” pe care îl găsesc gol. Speriate de acest lucru nemaiîntâlnit primesc totuși un răspuns de la Îngerul ce ședea pe piatra mormântului deschis. El le liniștește și le spune că Cel ce era îngropat a Înviat și șade acum de-a dreapta Tatălui.

Pe primul registru de scene pictate sub „Învierea Domnului” sunt zugrăvite minuni de după Înviere.

Astfel, într-o primă jumătate a primului panou, Iisus stă între Fecioara Maria și Maria Magdalena binecuvântându-le. Alături de această reprezentare, Apostolii Petru și Ioan privesc la mormântul ce a rămas gol. Pe primul fragment dintre geamuri „Hristos frânge pâinea în Emaus”, stand între Luca și Cleopa, iar pe următorul perete „Toma pipăie rănila Mântuitorului”. În încheierea acestui parcurs unic pe care omenirea l-a putut avea vreodată, Mântuitorul Hristos stă și mănâncă între Apostolii care sunt neîncrezători.

„Hristos arătându-li-se apostolilor”.
Frescă 2017

Dreapta: „Hristos arătându-se mironosițelor”.
Frescă 2017

iis.
HS.

M.D.

HRISTOS IMVIND P. PTL VHSXVC I DN NAIN

HS.HS.

ХРИСТОС ВИДѢСАНЪ БИ ЛЕПРОС

ХРИСТОС ВИДѢСАНЪ БИ
ПЕТРЪ

Galeria Sfinților Mucenici Militari închid ansamblul pictural din zona absidelor laterale. Numărul impresionant de personaje, înveșmântate în straie frumos ornamentate, țin lăncii și săbii în mâini ori arce cu săgeți alături de scuturi. Cu capetele descoperite în fața Dumnezeului Celui Viu, scrutează cu privirea arătând nestrămutată credință și hotărâre.

SE^M MC.

MERCUR
RIE

SE^M
MC.

SE
IMP.

CONS^{TE}
TANTIN

SE
IMP.

EL
NA

Încheiem periplul prin Catedrala Arhiepiscopală cu un ultim popas făcut în pridvorul măreței ctitorii înălțate de credincioșii arădeni. Pentru dragostea lor de Dumnezeu și țară, Înaltpreasfințitul Părinte Ioan Selejan, Mitropolitul Banatului, a cerut ca în acest punct de intrare să fie zugrăvite pe pereți stemele Arhiepiscopiei Aradului, a Patriarhiei Române și cea a Statului Român, dar și tricolorul românesc.

Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil sunt dispuși de o parte și de alta a Maicii Domnului cu Pruncul Iisus pe piept, iar Sf. Ier. Nicolae și Sf. Ier. Ioan Gură de Aur stau mărturie de credință în dreapta și stânga Mântuitorului care, cu cartea deschisă în mână Sa stângă, ne spune: „Eu sunt ușa. De va intra cineva prin Mine se va mantui. Și

va intra și va ieși și pașune va afla”.

Timpanele laterale, ce închid bolta în leagăn a pridvorului de intrare, amintesc de „Primul Sinod Ecumenic” și de „Duminica Ortodoxiei”, aceasta ca o consecință firească a celui de al Șaptelea Sinod Ecumenic.

În fridele rămase după zidirea unor uși de acces către lumânare, și-au găsit locul binecuvântat reprezentările făcute în tehnica „a fresco” a portretelor Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române și pe cel al Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului. În cea de a treia nișă sunt realizate portretele întâilor Episcopi ce au păstorit aceste meleaguri. Ultima casetă păstrează într-însa, scrisă pe o placă de marmură, Pisania acestui loc.

Catedrala Arhiepiscopală „Sfânta Treime”, Arad.
„Tavanul pridvorului de acces - latura Vestică”. Frescă 2018

Catedrala Arhiepiscopală „Sfânta Treime”, Arad.
 „Tavanul pridvorului de acces - latura Vestică”. Frescă 2018

Catedrala Arhiepiscopală „Sfânta Treime”, Arad. -Pridvor
„Sinodul I Ecumenic”. Frescă 2018

Catedrala Arhiepiscopală
„Sfânta Treime”, Arad.
Detaliu

Dreapta: Catedrala Arhiepiscopală
„Sfânta Treime”, Arad.
Detalii de execuție și icona
„Dumnică Ortodoxie”. Frescă 2018

Catedrala Arhiepiscopală
„Sfânta Treime”, Arad.
„Pandantiv sub Turla Centrală” - Detaliu

Dreapta: Catedrala Arhiepiscopală
„Sfânta Treime”, Arad.
„Imagine de la baza Turlei Centrale”

SE. AP. EV.
IOAN

LA ÎNCEPUTUL DUMNEZEU
PUTEREA SI DUMNEZEU
CUVANTUL ERA CUVANTUL
SI CUVANTUL
ERA
TUL

ACESTA ERA
ÎNFR ÎNCEPUT
LA DUMNEZEU.
TOATE PRIN
EL S-AU FĂCUT
SI FĂRĂ EL...
IOAN 1:1-3

SF. AP. EV.
LUCA

„DEOARECE
MULTI S-AU
ÎNCERCAT SĂ
ALCĂTUIAS-
CĂ O ÎSTORI-
SIRE DESPRE...
LUCA 1,1”

✦ SF. AP. EV.
MARCU

✦ "ÎNCEPU-
TUL EVAN-
GHELIEI LUI
IISUS HRISTOS,
FIUL LUI DUM-
NEZEU. "

MARCU 1,1-2

Capela Facultății de Teologie Ortodoxă din Arad. Scurt istoric

Gândul de a avea o capelă proprie pentru studenții teologi a animat întotdeauna pe părinții profesori de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad.

În anul 2000, în urma unei discuții cu dl. inginer Beu Constantin, în care s-a arătat necesitatea construirii unui locaș de cult ca laborator spiritual al studenților teologi, s-a primit din partea domniei sale promisiunea întregului sprijin financiar pentru construirea acestui obiectiv.

După ce s-a primit acordul ctitorului, prin care acesta se angaja contribuie la realizarea acestui deziderat, a fost înștiințat Consiliul profesoral al Facultății de Teologie, care s-a arătat încântat și dornic de a vedea cât mai repede împlinirea acestui vis, care a marcat Facultatea de Teologie în ansamblul ei încă de la începuturi.

Au urmat demersurile necesare privind aprobările care țin de construcția unei capele, făcute cu binecuvântarea și sprijinul Centrul eparhial al Arhiepiscopiei Aradului, în ceea ce

privește aprobarea Ministerului Cultelor, cât și prin implicarea conducerii Universității „Aurel Vlaicu”, în ceea ce privesc actele necesare amplasării și ridicării acestui obiectiv.

După ce au fost obținute aprobările necesare și s-a sfințit piatra de temelie de către Întâistătătorul eparhiei noastre, Prea Înaltpreasfințitul Părinte Dr. Timotei Sevcicu, Arhiepiscopul Aradului, în ziua de 1 octombrie 1996, au demarat lucrările propriuzise, începând cu săpăturile pentru turnarea fundației, în anul 2000 și ridicarea propriu-zisă a bisericii.

Toate actele financiare necesare pentru realizarea și ridicarea capelei au fost trecute prin contabilitatea Universității „Aurel Vlaicu”.

Această capelă a fost ridicată și finalizată în decurs de 3 ani (mai puțin pictura), între 2001 și 2003, prin implicarea exemplară a părintelui Lect. univ. dr. Ștefan Negreanu și a părintelui Prof. univ. dr. Cristinel Ioja, actualul decan al Facultății noastre.

Binecuvântarea și sfințirea Capelei Facultății de Teologie Ortodoxă din Arad a fost făcută în 26 iunie 2004 de către Înaltpreasfințitul Părinte Dr. Timotei Sevcicu, Arhiepiscop al Aradului, înconjurat de un numeros sobor format din părinții profesori ai Facultății și alți slujitori ai Sfântului Altar din oraș și din împrejurimi.

Capela este amplasată în curtea Facultății de Teologie Ortodoxă, în vecinătatea Catedralei Vechi a Aradului (Parohia Arad-Centru) și a Pieței cu Biserica Sârbească, str. Academiei Teologice nr. 9.

Ca mod de construcție, capela este construită în stil maramureșan din lemn de stejar masiv, în formă de navă, cu pridvor, acoperită cu șindrilă de brad, tencuită în interior în vederea picturii, având capacitatea de a primi 200 de studenți.

Capela Facultății de Teologie Ortodoxă din Arad, cu hramul „Sfântul Maxim Mărturisitorul și Sfântul Mare

Mucenic Mina”, este spațiul liturgic-duhovnicesc de formare a tinerilor teologi. Într-un spațiu generos, cu multă verdeață și liniște, oferă condițiile optime, atât pentru practica liturgică și catehetic-omiletică a studenților, cât și pentru întâlnirea acestora în rugăciune și în întărirea comuniunii spirituale între ei. Formarea tinerilor în cadrul programului liturgic-duhovnicesc al Facultății de Teologie arădene vizează deprinderea cântării liturgice, a rânduielilor bisericești, precum și exersarea catehetică și omiletică specifică învățământului teologic ortodox, fără a lipsi reflecția teologică pe diferite teme de interes actual. Viața de rugăciune a studenților este îndrumată de duhovnicul Facultății după un program stabilit de Consiliul Facultății, în timp ce deprinderea rânduielilor bisericești, a cântării de strană, a catehezei și predicii sunt realizate sub îndrumarea profesorilor de specialitate.

Sursa: www.teologiearad.ro/capela-facultatii/

Dreapta: Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, din cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă „Ilarion Felea” - Arad
„Iisus Hristos Pantokrator ”

ΙΙΣ.

Ο.

Η.

ΗΣ.

ΠΑΝΤΟ-

ΚΡΑΤΟΡ

EU SUNT ÎN MINE
ÎNVIEREA CHIARDA
ȘI VIAȚA, CĂ VA MU
CEL CE CRE RIVIU VA
DE FI.

Iconografia Capelei „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisorul”, din cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă „Ilarion Felea”, Arad, a fost stabilită în mare parte prin „Devizul picturii” aprobat de către Comisia de Pictură Bisericească a Patriarhiei Române, ce include și un plan iconografic semnat de către Doamna pictor Lăcrămioara Anton.

Propunerea temelor teologice cuprinse în acest plan iconografic a fost realizată ținându-se cont de sfaturile preoților slujitori ai acestei Capele, P.C. Preot Lucian Farcașiu și P.C. Preot Ștefan Negreanu, dar și a Părintelui Decan Cristinel Ioja. Acest material pregătit ne-a oferit o bună parte din gândirea de ansamblu și parcursul ce ar trebui să îl aibă întreaga pictură.

Lucrul a fost început din Altar, regăsind aici teme ale Vechiului și Noului Testament, împletindu-se între ele prin intermediul mesajelor profetice și a mărturiei Evangheliei că acestea „s-au plinit”. Prorocii Isaia și Iezechiel, purtând în mâini pergamente inscripționate, privesc către „Tronul

Maicii Domnului, Împărăteasa Cerurilor”. Căpeteniile cetelor îngerești îi slujesc Ei și Fiului Hristos ținut de Fecioară. Sfinții Arhangheli Mihail, Gavriil, Rafail, Uriil, Salatiil, Iegudiil, Varahiil, Ieremiil poartă în mâini ripide și peceti ale Mântuitorului Hristos.

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
„Maica Domnului Platytera” -Frescă

Sucesiunea cu care sunt prezentate aceste imagini nu ține cont de un plan iconografic în sensul în care el ar trebui să descrie sensul teologic al picturii religioase într-o biserică, ci pe cel al abodării fizice, al pictării propriu-zise a acestor icoane. Așadar, după cum spuneam mai devreme, am început pictarea Capelei pornind din Sfântul Altar.. Bolta în leagăn ce se închide spre Răsărit cu o semicalotă sferică, a făcut loc pe întreaga ei suprafață unui număr mare de teme biblice. Astfel, Proroci

din Vechiul Testament prevestesc și dau înțeles icoanelor noi testamente, după cum stau scrie mărturie pe filacterele ținute în mâinile lor. Icoana „Împărtășirea Apostolilor” îl are alături pe Sf. Proroc Moise ce spune: „Cinstește-i (pe preoți n.a.) ca pe sfinți, căci ei aduc pâinea Dumnezeului tău; sfinți să vă fie, căci Eu, Domnul, Cel ce vă sfințesc, sunt sfânt”. (Levitic 21,8). Pe peretele de vis a vis, cel de Sud, „Liturgia Îngerească” este descrisă în viziunile Sf. Proroc Zaharia în felul următor: „...Ierusalimul va fi ca un oraș deschis...Și Eu voi fi pentru el un zid de foc de jur împrejurul lui, zice Domnul...” (Zaharia 2,8-9). La „Înălțarea Domnului” stă alături icoana Sf. Proroc David ce scrie: „Suitu-S-a Dumnezeu întru strigare, Domnul în glas de trâmbiță. Cântați Dumnezeului nostru, cântați Împăratului nostru, cântați” (Psalmul 46, 5-6). În icoana „Pogorârea Duhului Sfânt”, taina momentului a fost presimțită de Sf. Proroc Ioil în scrierile sale: „...vărsa-voi Duhul Meu peste tot trupul, și fiii și ficele voastre vor profeti, bătrânii voștri visuri vor visa iar tinerii voștri vedenii vor vedea”. (Ioil 3,1)

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
„Altarul” - Frescă - Vedere de ansamblu

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
„Liturghia Îngerească” - Frescă

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
„Împărtășirea Apostolilor” - Frescă

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
„Intrarea în Ierusalim a Mântuitorului Hristos” - Frescă

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
„Intrarea în Ierusalim a Mântuitorului Hristos” - Frescă - Ansamblu și Detaliu

„Intrarea în Ierusalim” este prima icoană din registrul scenelor zugrăvite pe latura nordică ca bolții centrale din interiorul Capelei. Acesteia îi urmează „Rugăciunea din Grădina Ghetsimani”, „Răstignirea Domnului”, „Pogorârea de pe Cruce”, „Pogorârea la Iad - Învierea Domnului”. În planul de început, privind de la Altar către timpanul Vestic pe care s-a zugrăvit „Adormirea Maicii Domnului”, prima icoană este cea a „Nașterii Domnului”, urmată de „Întâmpinarea

Domnului”, „Isus la 12 ani în mijlocul dascălilor”, „Botezul Domnului” și ultima din această serie, „Schimbarea la Față”. Multe dintre icoanele prezentate în acest „Catalog” prezintă alături de rezultatul final și momente surprinse pe parcursul lucrului. Astfel, se pot vedea desenele pregătitoare, relațiile de compoziție cromatică și de ton, care ne ajută să înțelegem modul de abordare ales în cazul multora dintre situațiile ivite.

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
„Schimbarea la Față” - Frescă

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
„Hristos rugându-Se în Grădina Ghetsimani” - Frescă - Detalii de lucru

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
„Hristos rugându-Se în Grădina Ghetsimani” - Frescă

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisorul”, - Arad
„Maica Domnului Oranta” - Frescă

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
 Latura de N-V a bolții centrale - Frescă

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
„Botezul Domnului” - Frescă

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
„Sfânta Treime” - Frescă

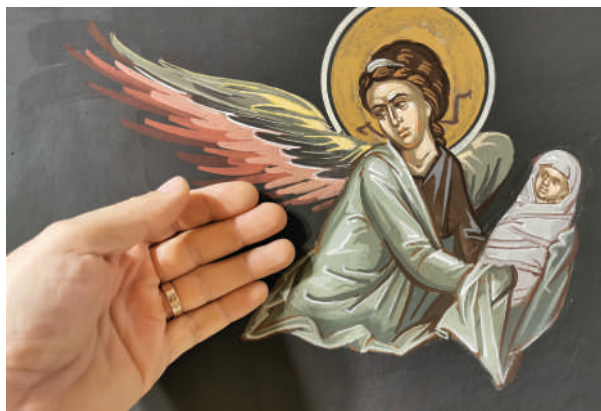

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
„Hristos șezând în mijlocul dascălilor” - Frescă - Ansamblu și detalii de lucru

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad - *Imagini din timpul lucrului - Frescă*

Pe tot parcursul lucrului s-a folosit tehnica numită „*Affresco*”, care în limba italiană înseamnă „proaspăt - *fresco*”. Această metodă de lucru folosește varul sub formă de pastă amestecat cu fibre vegetale sau de animale, pentru armarea structurii sale. Amestecul format se aplică pe peretele pregătit dinainte, cu un alt tip de mortar format din var pastă și nisip, ulterior putându-se așterne culoarea. Culorile folosite trebuie să aibă rezistența crescută la mediul bazic al varului, cele mai potrivite fiind culorile de pământ și oxizii de fier, negrul de cărbune, etc. Pe parcursul lucrului, dacă timpul prea călduros o impune, se acoperă zonele nepictate cu perdele din plastic, fapt ce încetinește evaporarea apei din stratul de frescă, lucru ce ar duce la imposibilitatea de a mai picta pe acea suprafață

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
 „Răstignirea Lui Hristos” - Frescă - Ansamblu și detalii

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
„Luarea trupului Lui Hristos de pe cruce” - Frescă - Detalii din etapele de lucru

Dreapta: Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
„Luarea trupului Lui Hristos de pe cruce” - Frescă

LUAREA TRUPULUI LUI

I.N.R.I.

HRISTOS DE PE CRUCE

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
„Poborârea la Iad - Învierea Domnului” - Frescă - Detalii

Deși în istoria umanității au mai existat învieri (cf. Vechiului Testament), pentru prima și ultima dată o persoană se înviază (pe sine) având poruncă de la Dumnezeu: „Pentru aceasta Mă iubește Tatăl, fiindcă Eu Îmi pun sufletul, ca iarăși să-l iau. Nimeni nu-l ia de la Mine, ci Eu de la Mine Însumi îl pun. Putere am Eu ca să-l pun și putere am iarăși ca să-l iau. Această poruncă am primit-o de la Tatăl Meu.”

(Ioan 10,17-18)

Învierea lui Iisus Hristos este un fundament doctrinar și ritual pentru credința creștină - ortodoxă, catolică și protestantă. Este practic temelia bisericii pe care o cunoaștem astăzi. Acest eveniment este relatat de scrierile vremii și de apostolii lui Hristos. La început, învierea ca doctrină nu a fost acceptată în Imperiul Roman cu excepția primilor creștini.

Dreapta: Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
„Poborârea la Iad - Învierea Domnului” - Frescă

Învierea lui Iisus Hristos este cea mai mare sărbătoare din Biserica Ortodoxă dar și pentru Biserica Romano-Catolică, Biserica Greco-Catolică sau Biserica Reformată. Este sărbătorită în prima duminică de după prima Lună plină de după echinocțiul de primăvară și diferă de la un cult la altul datorită calendarului adoptat.

Iar învierea Domnului, așa s-a petrecut: La miezul nopții pe când străjerii păzeau mormântul, pământul s-a cutremurat și un înger s-a pogorât și a răsturnat piatra de pe mormânt. Ostașii văzând aceasta, s-au înspăimântat și au fugit; numai după aceea s-a petrecut venirea femeilor la mormânt, sâmbătă după miezul nopții, aproape de revărsatul zorilor. Învierea a cunoscut-o întâi Maica lui Dumnezeu, care, după cum grăiește Evanghelia de la Matei, ședea la mormânt

împreună cu Maria Magdalena.

Deci așa petrecându-se faptele, iată că unii din cei ce păzeau mormântul au venit și au spus arhierilor cele întâmplare; iar aceștia mituindu-i cu bani, i-au înduplecat să spună că ucenicii lui Hristos au venit în timpul nopții și L-au furat. În seara acelei zile însă ucenicii fiind adunați laolaltă de frica iudeilor, și ușile fiind încuiate, a intrat Iisus la dânșii, că era cu trup nestricăcios, și ca de obicei le-a vestit lor: „Pace vouă!” Ei, văzându-L, s-au bucurat peste măsură de mult și au primit prin suflare, mai desăvârșită, lucrarea Preasfântului Duh.

Scena de față Îl arată pe Mântuitorul Hristos într-un nimb luminos ridicând din iad pe protopărinții Adam și Eva și dimpreună cu ei toate sufletele celor ce îl așteptau.

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
„Pogorârea la Iad - Învierea Domnului” - Frescă

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
„Întâmpinarea Domnului” - Frescă

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
„Sf. Apostol Simon Zilotul” - Frescă 2020

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
„Nașterea Domnului” - Frescă 2020 - Detaliu

Desăvârșirea Legii și proro-
ciilor Vechiului Testament se împli-
nesc prin întruparea Fiului lui
Dumnezeu, Domnul nostru Iisus
Hristos, în pânțele Fecioarei Maria
(fără ca aceasta să fi avut relații tru-
pești) . Acest eveniment miraculos se

petrece în vremea regelui Irod și este
descriș atît de evangheliștii Matei și
Luca precum și de evangheliile apo-
crife. Îngerii apar pe cer în timpul
noptii și declară că Iisus este Mântu-
itorul întregii omeniri iar păstorii vin
ca să I se închine.

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
„Nașterea Domnului” - Frescă 2020 - Detaliu

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad. „Nașterea Domnului” - Frescă 2020 - Detaliu

În relatarea Sfântului Matei, magii urmează o stea până la Betleem pentru a aduce daruri lui Iisus, născut ca regele iudeilor. Regele Irod ordonă masacrul tuturor băieților din Betleem care au mai puțin de doi ani, dar familia lui Iisus fuge în Egipt, iar mai târziu se restabilește în Nazaret.

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad. „Nașterea Domnului” - Frescă 2020

Reprezentarea artistică a Nașterii Domnului a fost un subiect major pentru artiștii creștini din sec. al IV-lea. Începând cu sec. al XIII-lea, Scena Nașterii a subliniat umilința lui Iisus și a promovat o imagine diferită de simbolistica timpurie ca „Domn și Stăpân”, afectând abordările de bază ale evanghelizării pastorale creștine.

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
„Iisus Hristos Pantokrator” - Frescă 2020 - Detalii și etape de lucru

Etimologia cuvântului pantocrator vine din limba greacă Παντοκράτωρ și se traduce ca Atotputernic. Este unul din attributele lui Dumnezeu în tradiția greacă. Substantivat, ca „Atotputernicul”, se referă la Dumnezeu. Septuaginta, prima traducere a Vechiului Testament din ebraică în limba greacă a folosit cuvântul Pantocrator drept echivalent al titlului ebraic El Shaddai (Dumnezeu). Creștinii timpurii au

folosit acest termen pentru a-l descrie pe Iisus Hristos. Termenul se referă și la o reprezentare stereotipică în iconografia creștină.

Icoana lui Hristos Pantokrator este una dintre cele mai comune imagini religioase ale creștinismului ortodox. În general, în arta și arhitectura bisericească, un mozaic sau o frescă iconografică a lui Hristos Pantokrator ocupă spațiul din cupola centrală a bisericii.

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
 „Iisus Hristos Pantokrator” - Frescă 2020 - Detalii și etape de lucru

Reprezentarea Mântuitorului Hristos ca Pantocrator surprinde în chipul Său mila și judecata; cu mâna dreaptă binecuvintează iar în mâna stângă ține Evanghelia deschisă în care scrie: „Eu Sunt Învierea și Viața, cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, viu va fi.”

Capela „Sf. M. Mc.
Mina și Sf. Cuv. Maxim
Mărturisitorul”, - Arad
*Vedere spre Altarul
Capelei - Frescă*

Dreapta:
*„Adormirea Maicii
Domnului”
Frescă 2020 -
Detalii și etape de
lucru*

„Adormirea Maicii
Domnului”
Frescă 2020 -
Detaliu

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
 „Adormirea Maicii Domnului” - Frescă 2020

Adormirea Maicii Domnului este o sărbătoare creștină celebrată pe 15 august, în care se comemorează trecerea Fecioarei Maria din această lume. Potrivit scrierilor apocrife despre Adormirea Maicii Domnului, Fecioara Maria și-a trăit ultimii ani pe pământ la Efes, alături de Ioan Evan-

ghelistul. Ea nu a gustat niciodată moartea, ci pur și simplu a adormit, ca toți oamenii, curând după aceea fiind ridicată cu trup și suflet la ceruri (asemenea Fiului său). Cei care au fost martorii acestui miracol au fost ucenicii lui Iisus și prietenii Sfintei Fecioare.

„Vindecarea fiului
lunatic”
Frescă 2021 -
Detaliu

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
 „Vindecarea fiului lunatic” și „Vindecarea slăbănogului din Capernaum”
 Frescă 2021 - Tavan drept. Imagine de ansamblu și detaliu

ÎNTOARCEREA
FIULUI RISIPITOR

IS.
HS.

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
„Întoarcerea fiului risipitor” - Frescă 2021 - Desen pregătit

Stânga: „Întoarcerea fiului risipitor” - Frescă 2021 -

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
„Întoarcerea fiului risipitor” și „Pilda Vameșului și a fariseului”
Frescă 2021 - Tavan drept. Imagine de ansamblu și detaliu

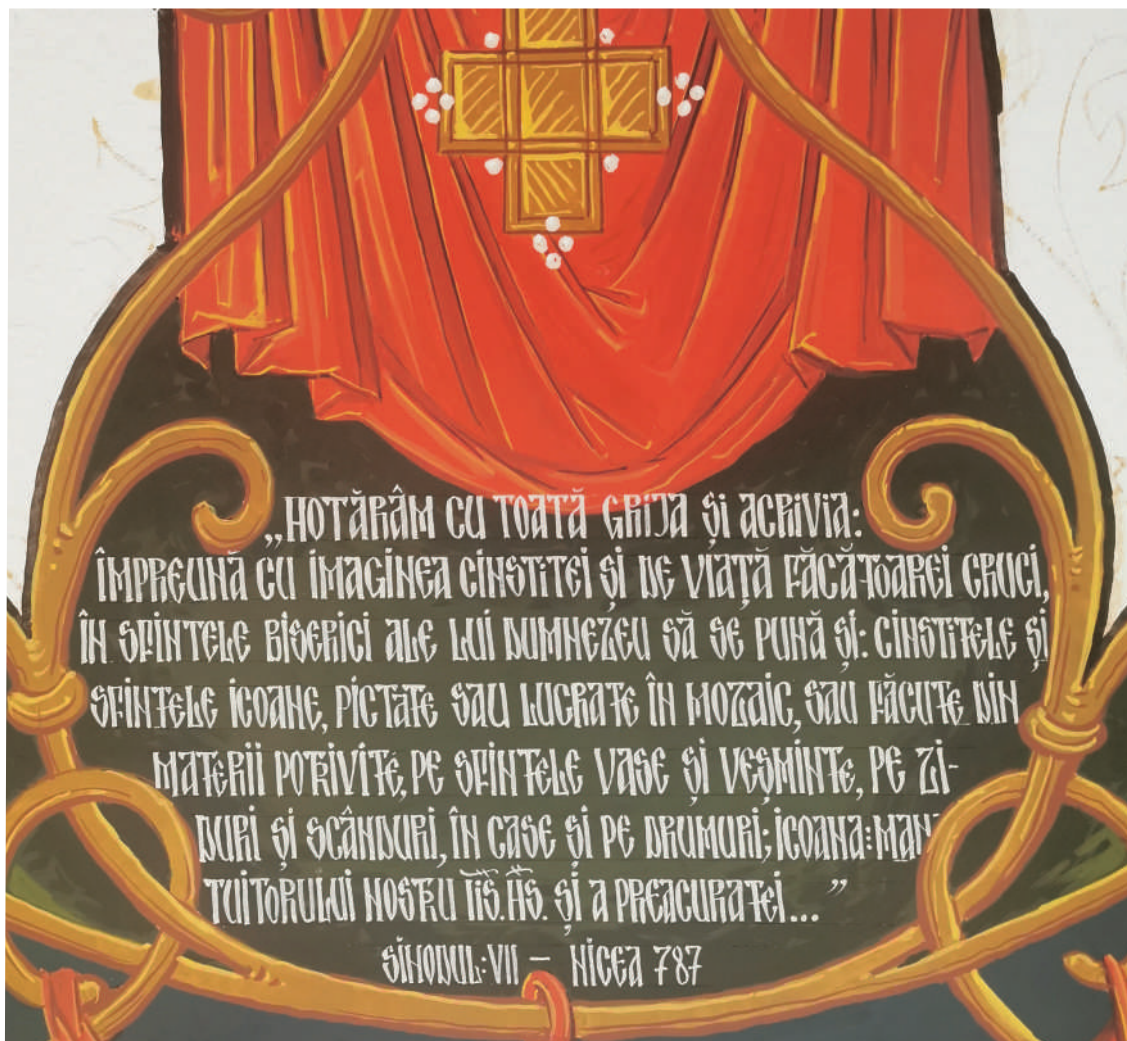
„Duminica
Ortodoxiei”
Frescă 2021
Detaliu

Prima Duminică din Postul Mare este sărbătoarea biruinței drepte credințe asupra ereziilor. Ea marchează nu numai biruința asupra iconoclaștilor care se împotriveau venerării sfințelor icoane și Sfintei Cruci, ci și cristalizarea în formă definitivă a învățaturii ortodoxe și respingerea clară a tuturor ereziilor trinitare și hristologice care au frământat Biserica primelor opt veacuri creștine.

Prima duminică a Postului Mare este o sărbătorire a luminii, pentru că icoana este mărturia arătării lui Dumnezeu în Chipul Său, Iisus Hristos Cel întrupat. Fondul de aur al icoanei reprezintă lumina pe care Dumnezeu o revarsă în lume prin Fiul Său făcut om, iar sfinții pictați în icoană sunt oameni transfigurați de această lumină. Străbătând veșmintele și înconjurând ca o aureolă chipurile sfinților, această lumină pune în evidență chipul dumnezeiesc întipărit în ei. Icoana îl înfățișează astfel pe omul curățit, în firea sa restaurată, ajuns la asemănarea cu Dumnezeu.

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
 „Pocăința femeii păcătoase” și „Duminica Ortodoxiei” - Frescă 2021 - Tavan drept.
 Imagine de ansamblu.

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
 Una din hotărârile luate la cel de al șaptelea Sinod Ecumenic, Nicea 787,
 scrisă în baza icoanei „Duminica Ortodoxiei” .
 Frescă 2021 - Detaliu

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisorul”, - Arad
„Pocăința femeii păcătoase”
Frescă 2021

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
„Întâlnirea Mântuitorului Hristos cu femeia samarineanca”
Frescă 2021 - Detaliu

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
„Întâlnirea Mântuitorului Hristos cu femeia samarineanca” și „Vindecarea slăbănogului de la scăldătoarea Vitezda”
 - Frescă 2021 - Tavan drept. Imagine de ansamblu.

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
Sfinți Mucenici. Registrul superior (lățime 40 cm) - Frescă 2021 -

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul”, - Arad
Etape de lucru în construirea și modelarea portretor - Frescă 2021 -

Capela „Sf. M. Mc. Mina și Sf. Cuv. Maxim Mărturisorul”, - Arad
„Femeile mironosițe la mormânt” - Frescă 2021 - Etapă intermediară de lucru.

